

Det generelle spørgsmål om ansvar i forbindelse med tilsidesættelse af en folketingsbeslutning blev imidlertid drøftet i forbindelse med folketingets behandling af regeringens forslag til lov om ministres ansvar, der blev fremsat den 6. november 1963 (Folketingstidende 1963-64, tillæg A, sp. 257 ff.). Forholdet blev ikke reguleret direkte i lovforslaget og er ikke omtalt i bemærkningerne hertil, men derimod i to private lovforslag om ministres ansvar (lovforslag nr. 3 og 32 optrykt i Folketingstidende 1963-64, tillæg A. sp. 49 ff. og sp. 173 ff.), der blev behandlet samtidig med regeringens lovforslag. I de pågældende private lovforslag var medtaget en udtrykkelig bestemmelse, hvorefter en minister bl. a. var ansvarlig for handlinger eller undladelser i strid med »en af folketinget truffet beslutning«. Det fremgår af bemærkningerne til forslagene og forhandlingerne i folketinget, at det var forslagsstillernes hensigt at fastlægge, »at en minister har pligt til at følge enhver beslutning truffet af folketinget« (folketingets forhandlinger 1963-64, sp. 991). I folketingsudvalgets betænkning (Folketingstidende 1963-64, tillæg B) anføres om dette spørgsmål sp. 376:

»Endelig har man ved justitsministeren drøftet spørgsmålet om en ministers retlige ansvar for tilsidesættelse af en folketingsbeslutning. Der er ikke ved lovforslaget taget stilling til, i hvilket omfang tinget efter forhandlingen kan pålægge ministre pligter i beslutningsform, men i det omfang dette kan ske, vil der påhvile ministeren ansvar efter § 4 [lovens § 5] for beslutningens tilsidesættelse.«

Om den retlige betydning af folketingsbeslutninger anfører Ross s.st. side 312 f.:

»Den simple beslutnings form anvendes ved udøvelsen af den kompetence der er tillagt folketinget som sådant, ... I disse tilfælde har folketingets beslutninger selvstændig gyldighed. Det er omtalt at det hænder at beslutninger af denne art træffes i lovs form. De er da ikke absolut ugyldige, men gælder ikke med lovs kraft.

Desuden anvendes den simple beslutnings form til vedtagelse af tilkendegivelser uden retlig betydning, f. eks. opfordringer til regeringen om at tage et lovgivningsanliggende op til undersøgelse og overvejelse, og almindelige opinionstilkendegivelser overfor befolkningen. Sådanne beslutninger kan være af stor politisk vægt og faktisk virke som pålæg til regeringen.«

Af betydning for folketingsbeslutninger, der pålægger en minister at fremsætte lovforslag, er endvidere bestemmelsen i grundlovens § 21, hvorefter »Kongen for folketinget [kan] lade fremsætte forslag til love og andre beslutninger«.

Om denne bestemmelse anfører Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret, side 322:

»Dette Lovgivningsinitiativ kan hverken for Kongen eller Medlemmernes Vedkommende indskrænkes ved Lov ...

En Pligt til at fremsætte Lovforslag om et eller andet Emne kan ikke ved Lov paalægges Folketinget; men det er et Spørgsmaal, om en Lov ikke kan paalægge Regeringen en saadan Pligt. Det bestemmes i alt Fald tit i en Lov, at den paa et vist Tidspunkt skal underkastes Revision, se t. Eks. Lov nr. 98 af 15. Marts 1951 § 10, 2. Stk., Lov nr. 126 af 28. Marts s.A. § 10, 2. Stk. og Lov nr. 506 af 20. December 1950 § 48. Medens en saadan Bestemmelse ikke paa nogen Maade forpligter Folketinget, er det formentlig Ministrenes Pligt, i første Række den Minister, under hvis Fagomraade Loven hører, at gøre deres til, at et Revisionsforslag fremsættes for Folketinget. Vil Kongen ikke bifalde Lovforslaget, hvilket ikke nu til Dags vil forekomme i Praksis, kan Ministrene ikke retligt drages til Ansvar for Lovforslagets Udeblivelse.«

Spørgsmålet ses i øvrigt ikke omtalt i den statsretlige litteratur.

På baggrund af bestemmelsen i grundlovens § 21 og de ovenfor anførte udtalelser i den statsretlige teori må det efter justitsministeriets opfattelse antages, at der næppe efter dansk forfatningsret ved folketingsbeslutning kan pålægges regeringen en retlig pligt til at fremsætte et lovforslag med et bestemt indhold.

3. I tilfælde som det foreliggende, hvor der er omstændigheder, der gør det nærliggende at antage, at der ikke længere er et flertal i folketinget, der ønsker det pågældende lovforslag